

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔-๕/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑๕/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๒๐/๒๕๖๑

วันที่ ๑๐ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ศาลมีคำสั่งให้ร่วมการพิจารณาเรื่องทั้ง ๒ สำนวนเข้าด้วยกัน เพราะมีประเด็นเดียวกัน
ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในการพิจารณาและวินิจฉัย

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ชัดหรือ
แย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๒๖ หรือไม่

ความเห็น

สำหรับพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ที่ปรากฏ
ท้ายบัญญัติว่า โดยที่ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และมีการนำความรู้
ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการมากขึ้น ในขณะที่
ผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในเรื่องของคุณภาพสินค้าหรือบริการตลอดจนเทคนิคการตลาด
ของผู้ประกอบธุรกิจ ทั้งยังขาดอำนาจต่อรองในการเข้าทำสัญญาเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือ
บริการ ทำให้ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบอยู่เสมอ นอกจากนี้ เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้น
กระบวนการในการเรียกร้องค่าเสียหายต้องใช้เวลาและสร้างความยุ่งยากให้แก่ผู้บริโภคที่
จะต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งไม่อยู่ในความรู้เห็นของตนเอง อีกทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายใน
การดำเนินคดีสูง ผู้บริโภคจึงตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบจนบางครั้งนำไปสู่การใช้วิธีการที่
รุนแรงและก่อให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประกอบธุรกิจกับกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ได้รับความ
เป็นธรรม อันส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สมควรให้มีระบบวิธี
พิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค เพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับ
การแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิ

ของผู้บริโภค ขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบธุรกิจหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่า กฎหมายนี้มีความประสงค์แก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าหรือบริการซึ่งคู่ความแต่ละฝ่ายมีอำนาจต่อรองไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติขึ้นเนื่องจากการจัดตั้งบริษัทตามกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยง่าย แต่ระบบการควบคุมนิติบุคคลกลับไม่สามารถที่จะควบคุมดูแลนิติบุคคลให้ดำเนินธุรกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต บริษัทจึงเป็นเพียงหุ่นเชิด เครื่องกำบัง หรือสิ่งหลอกลวงในการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามสัญญาเพื่อเอาเปรียบผู้บริโภคและหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบดังกล่าว จึงได้นำหลักความรับผิดชอบร่วมกันของความเป็นนิติบุคคลของบริษัทมาใช้ในการพิจารณาพิพากษาของศาล ซึ่งถือเป็นมาตรการทางกฎหมายที่มีความจำเป็นในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพและให้มีอำนาจพิพากษาให้บุคคลเช่นว่านั้นร่วมรับผิดชอบในหน้าที่นิติบุคคลมีต่อผู้บริโภคได้ด้วย โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านิติบุคคลดังกล่าวถูกจัดตั้งขึ้นหรือดำเนินการโดยไม่สุจริตหรือมีประพฤติการณ์ฉ้อฉลหลอกลวงผู้บริโภค หรือมีการยกย้ายถ่ายทรัพย์สินของนิติบุคคลไปเป็นประโยชน์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งและทรัพย์สินของนิติบุคคลมีไม่เพียงพอต่อการชำระหนี้ตามฟ้องด้วย นอกจากนั้น พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง เป็นเพียงบทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดชอบของผู้ถือหุ้นที่อาจต้องร่วมรับผิดชอบกับนิติบุคคล แต่กฎหมายยังเปิดโอกาสให้หุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น หรือบุคคลที่มีอำนาจควบคุมการดำเนินการของนิติบุคคลหรือผู้รับมอบทรัพย์สินจากนิติบุคคลดังกล่าว สามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ในศาลได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นการกระทำดังกล่าวจึงไม่ต้องร่วมรับผิดชอบชำระหนี้กับนิติบุคคลในที่สุด จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่กำหนดให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณีทุกฝ่ายที่ได้พิสูจน์ความจริงในศาลและได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน หลักการนี้ไม่ได้เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและไม่มีบทบัญญัติในส่วนใดที่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และไม่ได้ขัดต่อหลักนิติธรรม รวมทั้งการตรากฎหมายนี้อาจมีผลเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าว แต่ก็ได้ระบุนเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิไว้ด้วยอันปรากฏตามคำปรารภในรัฐธรรมนูญและเจตนารมณ์ของกฎหมายดังกล่าวนี้แล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดี
ผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗
วรรคหนึ่ง และวรรคสอง และมาตรา ๒๖



(นายบุญส่ง กุลบุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ